

การพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้า
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

ขนิษฐา โยธี

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

600 250 938

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

การพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้า
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

ขนิษฐา โยธี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

การพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้า
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

ขนิษฐา โยธี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ھرรษา เศรษฐบุปผา

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. คาราวรรณ ต๊ะปันตา

.....กรรมการ
นางพัชรี คำธิตา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....

รองศาสตราจารย์ ดร. คาราวรรณ ต๊ะปันตา

15 กันยายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.คาราวรรณ ต๊ะปีนตา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการค้นคว้าแบบอิสระในทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจและเอาใจใส่แก่ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าแบบอิสระ และคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการค้นคว้าแบบอิสระให้เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงอธิบดีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่ให้โอกาสและสนับสนุนทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร 2 ปี ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนปรุง ที่อำนวยความสะดวกและอนุญาตให้เก็บข้อมูลตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบพระคุณบุคลากรทีมสหวิชาชีพตึกเมตตา โรงพยาบาลสวนปรุง ทุกท่านที่ร่วมแรงร่วมใจพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่จนสำเร็จรวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ตลอดจนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและญาติที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลอันประโยชน์ต่อการศึกษา ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คุณยายหนูเจียม บิดาและมารดา ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจอย่างดีเสมอมาขอขอบคุณ คุณสุพจน์ ชุ่มสุข รวมถึงคุณจันทร์ศิริ พงศ์ประภาพิพัฒน์ และครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างผู้ศึกษา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจตลอดระหว่างการศึกษา ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณค่า คุณงามความดีและสิ่งที่เป็นประโยชน์ อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้านี้ ขอมอบให้แก่คุณจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิตต่อไป

ชนิษฐา โยธี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้า
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

รองศาสตราจารย์ ดร.คาราวรรณ ต๊ะปันตา

บทคัดย่อ

246341

โรคซึมเศร้าเป็นโรคที่ซับซ้อนส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและผู้ดูแลทั้งทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม การพัฒนาแผนจำหน่ายจะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้ารับการรักษาจนกระทั่งจำหน่าย ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้อาการกลับเข้ามาซ้ำ และลดจำนวนวันนอนโรงพยาบาล การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ตามขั้นตอนของสถานการณ์วิจัยการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยบุคลากรสหวิชาชีพที่พัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำนวน 8 คน ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำนวน 5 คน ผู้ดูแล จำนวน 5 คน และบุคลากรสหวิชาชีพผู้ทดลองใช้แผนจำหน่าย จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ 1) แบบสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรสหวิชาชีพ ที่พัฒนาโดยพิมพ์ใจ พิทักษ์ (2551) 2) แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้ป่วย และผู้ดูแลที่พัฒนาโดยผู้ศึกษา ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ระหว่าง เดือนมีนาคม 2553 ถึง เดือนกันยายน 2554 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของแมคกีเฮน มีเนื้อหาประกอบด้วย 1) การประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแล 2) การสรุปปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแล 3) ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล และการประเมินผลทางการพยาบาล สำหรับผู้ป่วยและผู้ดูแล และ 4) ผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่คาดหวัง ภายหลังผู้ป่วยจำหน่ายคือ การลดลงของอัตราการกลับมาปรึกษาซ้ำของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า การลดลงของจำนวนวันนอนโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และคุณภาพที่ดีของการสนองความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแล

2. บุคลากรสหวิชาชีพ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้แผนจำหน่าย อยู่ในระดับมาก

3. ผู้ป่วยและผู้ดูแล ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดูแลตามแผนจำหน่าย อยู่ในระดับมากที่สุด

แผนจำหน่ายที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ทดลองความเป็นไปได้ในการนำไปใช้แล้ว ดังนั้นจึงเป็นเอกสารมาตรฐานที่สามารถนำไปใช้ให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

Independent Study Title	Development of a Discharge Plan for Patients with Major Depressive Disorders, Suanprung Psychiatric Hospital, Chiang Mai Province
Author	Miss Khanista Yotee
Degree	Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing)
Independent Study Advisor	Associate Professor Dr. Darawan Thapinta

ABSTRACT

246341

Major depressive disorders are complex diseases that have physical, mental, and socioeconomic impacts on patients and their caregivers. Development of a discharge plan will help patients receive comprehensive and continuing care from admission until discharge. This should prevent patients from re-admission and decrease length of stay. The purpose of this developmental research was to develop a discharge plan for patients with major depressive disorders at Suanprung hospital, Chiang Mai province. The process of development followed the steps of National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1998). Purposive sampling was used to recruit 8 members of the multidisciplinary team as the discharge plan developing team, 5 patients with major depressive disorders, 5 caregivers, and 12 members a of multidisciplinary team who tried out the feasibility in practice of the discharge plan. The study instruments were 1) The Opinions of Multidisciplinary Team Survey Form developed by Pitakom (2008) and 2) The Satisfaction Questionnaires of the Patients and Caregivers developed by the researcher. Data were collected from March, 2010 to September, 2011 and were analyzed using descriptive statistics.

The results of the study demonstrated that:

1. The discharge plan for patients with major depressive disorders, which was developed based on McKeehan's (1981) concept, consisted of the following contents: 1) assessment of patient's and their caregiver's problems and needs; 2) conclusion of patient's and their caregiver's problems and needs; 3) nursing diagnosis, nursing care plan, and nursing evaluation for patients and caregiver; and 4) the expected nursing outcomes after discharge including decrease of the readmission rate, decrease of length of stay for patients with major depressive disorders, and good quality of responding to needs of the patients and caregivers.

2. Most of multidisciplinary team personnel were satisfied with use of the discharge plan at good level.

3. Most of the patients and caregivers were satisfied with care based on the discharge plan at very good level.

The discharge plan developed from this study was reviewed for content validity by experts and tested for feasibility in practice, therefore, it is a standardized document which could be implemented in caring for patients with major depressive disorders in Suanprung Psychiatric hospital, Chiang Mai Province.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
คำถามการศึกษา	7
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	10
ความหมายของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	10
ลักษณะอาการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	11
ระบาดวิทยาของโรคซึมเศร้า	13
สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคซึมเศร้า	15
แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	19
แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	22
แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าโดยบุคลากรสหวิชาชีพ	26
แผนจำหน่าย	40
ความหมายของแผนจำหน่าย	40
รูปแบบและองค์ประกอบของการวางแผนจำหน่าย	41
การวางแผนจำหน่ายตามแนวคิดของแมคคิเฮน	45
ประโยชน์ของการวางแผนจำหน่าย	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	48
การพัฒนาแผนจำหน่ายตามแนวคิดของสภาการวิจัยการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ	49
สถานการณ์การดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าโรงพยาบาลสวนปรุง	
จังหวัดเชียงใหม่ และการส่งต่อ	51
กรอบแนวคิดการศึกษา	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	55
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	58
ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
การอภิปรายผล	80
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	88
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	90
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	91
เอกสารอ้างอิง	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	98
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในคน โรงพยาบาลสวนปรุง	99
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบบันทึกแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	100
ภาคผนวก ง เครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้ดูแล	117
ภาคผนวก จ เครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้ป่วย	119
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือแบบสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรสหวิชาชีพ	121
ภาคผนวก ช เอกสารการให้ความรู้โรคซึมเศร้า	123
ภาคผนวก ซ ความรู้เรื่องโรคซึมเศร้า และการดูแลผู้ที่เป็น โรคซึมเศร้า	124
ภาคผนวก ฌ ความรู้เรื่องโรคซึมเศร้า และการช่วยเหลือ	126
ภาคผนวก ญ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	128
ภาคผนวก ฎ รายนามที่ปรึกษาการพัฒนาแผนจำหน่าย และทีมพัฒนาแผน	129
ประวัติผู้เขียน	130

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของทีมสหวิชาชีพที่ทดลองใช้แผนจำหน่ายผู้ป่วย จำแนกตามวิชาชีพ เพศ	67
2	ข้อมูลส่วนบุคคลของทีมสหวิชาชีพที่ทดลองใช้แผนจำหน่ายผู้ป่วย จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	68
3	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้	69
4	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาคำ	70
5	ข้อมูล ประสพการณ์ (ระยะเวลา) ที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า	70
6	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างญาติ หรือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ	71
7	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างญาติ หรือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า จำแนกตามรายได้ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	72
8	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทีมสหวิชาชีพที่ทดลองใช้แผนจำหน่ายผู้ป่วย จำแนกตามระดับความคิดเห็น	75
9	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำแนกตามระดับความพึงพอใจ	77
10	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างญาติหรือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำแนกตามระดับ ความพึงพอใจ	79